

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Manifest.

După eliberarea lor din închisoare, membrii comitetului național închiși pentru Memorand, făgăduiseră ca vor da către popor un »manifest«, un cuvânt lămuritor, despre starea politică și lucrarea viitoare. Din mai multe pricini, acest cuvânt al întemnițaților a întârziat de pe o zi pe alta.

„Tribuna” de Marți, publică acum acel »manifest«. El e scris înșe numai de 7 inși dintre membrii ce au fost în temniță, anume de d-nii: Dr. Ioan Rațiu, George Pop de Băsești, Iuliu Coroianu, Dr. T. Mihali, Rubin Patița, Gerasim Domide și Patriciu Barbu. Ceialtați 6, în urma neînțelegerilor ivite în timpul din urmă, n'au mai scris manifestul alături de domni numiți.

Eată, în schițare, cuprinsul »Manifestului«.

Idealurile mari ale libertății, egalității și frățietății, au fost totdeauna, la care a rivnit și poporul român. În 1848 acest popor a arătat nu numai că e primitor pentru aceste idealuri, ci că chiar așteaptă prilegiul ca să aducă jertfe pentru intrarea lor în programul națiunii române, primit în adunarea de pe Câmpul-Libertății la Blaj, care e străbătut de iubire frățească pentru toți cei de alte limbi; care recunoaște și dorește să cinstească drepturile tuturor la viețuirea națională, și la dezvoltarea liberă economică și culturală, — este acel program mărturisirea neclintitei voințe a poporului român, de-a se ajunge la o deopotrivă îndreptățire a tuturor naționalităților conlocuitoare în țeară. Ori-cine trebuie să se incline înaintea geniului care a condus cu acest prilegiu poporul român în lucrarea sa!

Dela 1867 încoace (stăpânirea ungurească), poporul român a trebuit să între într-o luptă legiuită și dreaptă, potrivită constituționalismului modern. Dela aceasta ținută el nu s'a abătut nici când și în conglăsuire cu asta și-a întocmit la 1881 programul seu politic, stringându-și mai mult rëndurile pentru a putea ținea la lupta pentru viața sa națională. Tot ce-a întreprins, a făcut la lumina zilei și în conglăsuire cu legea țerii.

Pătruns apoi de dorința de-a zădărnici lucrarea dușmănoasă vieții sale naționale și păgubitoare patriei, poporul român n'a întârziat a atrage luarea aminte a lumii asupra nenorocitelor stări de lucruri de aici. Spre acest scop a făcut la 1883, în mai multe limbi, un »Memorial«.

La 1892 apoi, s'a hotărât ca comitetul național să înainteze Tronului un »Memorand« politic, în care se se atragă luarea aminte a Coroanei asupra stării strimtorate în care se află poporul român, și a primeidiilor ce pot urma pentru țeară din această stare. Comitetul a a împlinit această hotărâre adusă de conferența națională.

Lucrarea noastră a trezit interesarea popoarelor asemenea nedreptățite și a atras privirile lumii asupra stărilor dela noi. Lumea a început a se rosti asupra loviturilor ce le îndurăm, ear' stăpânirea, ca un vinovat, neputând desminți publicațiile noastre, ne-a tîrit înaintea curții cu jurați la Cluj, dând prilegiu la cetățeni maghiari să-și răzbune asupra noastră. Am protestat contra acestei fapte, am declarat că ori-care

jurii de stat e nechemat a judeca în cauza neamului nostru. Am pășit noi ca acusatori. Dar stăpânirea a rămas surdă față de protestarea noastră. Am fost osândiți, prinși cu giandarmi, ridicați ca reufăcătorii din caminele noastre, și tîriți în temnițe. Libertatea ne-a fost răpită; lucrarea noastră curmată.

Unii dintre noi și-au făcut pedeapsa întreagă, alții după o suferință de 14 luni, au fost liberați prin grația M. Sale Prea Înaltului Monarch. Noi grațiarea n'am cerut-o, ea ni s'a dat ca urmare a unui simțământ de dreptate și ca un semn de înaltă întervenire, care ne prevestea era dreptății, ce nu mai poate fi departe nici pentru marea cauză națională română. Asupra noastră grațiarea a făcut impresia, că M. Sa și-a arătat prin ea dorința ca și poporul român să se bucure în stat de aceleași drepturi, cari cu drept i se cuvin, și se-i fie îndeplinite dreptele lui cereri, după atâta nedreptățire.

Acum că sîntem ear' liberi, ni se pune întrebarea: Oare, față de această grație prea înaltă, guvernul și-va și voi-va să tragă urmările firești? Poporul român a cerut și cere, egală îndreptățire pentru toate popoarele din țeară și chezeșie despre ținerea ei. Poporul român cere cu tărie împlinirea dreptelor sale postulate, de care nici odată nu se poate lăpăda.

Aceste înalte idei ne vor conduce și în viitor în lucrarea noastră, și nu ne vom abate dela ele între nici un fel de împrejurări! Inchișoarea, răpirea libertății și pagubele materiale ce le-am suferit

și mai suferim, nu ne-au muiat, nici ne-au înfricat, ci mai mult ne-au oțelit.

Deși trecutul ni-a dat o sumă de cuvinte de-a crede în dușmănia puterii statului, noi nu trebuie să desnădăduim că stăpânitorii vor ajunge să priceapă în cele din urmă cum viitorul patriei numai prin bunăînțelegere și împreună lucrare poate fi asigurat, și că această lucrare împreună și înțelegere, este peste putință, câtă vreme dreptele cereri ale poporului român nu vor fi recunoscute și asigurate.

Guvernele țerii datoare sînt să recunoască că lupta noastră e îndreptățită, cererile noastre, drepte. Datoria lor este deci, ca să le și îplinească.

Noi precum în trecut, așa și în viitor, până ce vom fi depositarii voinței poporului românesc, în procesul politic național ne vom împlini datorințele și nu vom da îndărăt dela nici o jertfă pe care cauza noastră națională ar cere-o. Le vom face toate câte le cere întruparea programului național. Stăm pe temeul programului dela 1881, și în toată mișcarea noastră vom fi conduși de sfîntenia drepturilor nostre naționale și inspirați de interesele poporului român ai cărui reprezentanți sîntem.

Dat în Februarie 1896

Dr. I. Rațiu, G. Pop de Băsești, Iuliu Coroian, Rubin Patița, Dr. T. Mihali, Gerasim Domide, Patriciu Barbu.

Că de ce a apărut acest manifest numai cu 7 subscrieri. »Tribuna« o spune în următoarele:

Manifestul care-l publicăm, a fost pregătit ca manifestul acelor membri din comitet, cari au fost osândiți în procesul Memo-

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

O seară pe lac

(imitație)

Lacul tremură a lene;
Luna blândă se ridică,
Ear' de valuri legănată
Mi-s'ăventă resfătată
Barca mică!

Și luceafărul de seară
Peste codri ține strajă.
Tainic unda îmi șoptește
Și zefirul îmi vorbește
Plin de vrajă!

Eu sezînd în barca mică
Visător mă uit în unde.
Inima-mi cu drag suspină,
Și-o melancolie lină
Mă pătrunde!

Și pe-ăripa închipuirii
Eu mă perd în vecinicie;
Gîndu-mi zboară, se tot duce
Viata-mi este-acum o dulce
Poesie...

Și cuprins de fericire
N'aș mai vrea să ies la maluri.
Căci atît de resfătată
Barca saltă legănată
Lin pe valuri!
Emiltu Sabo.

Medicul de casă

de Herbert

trad. de Hortensia Mihaiu.

Doamna de Heine atinge clopoșelul de argint.

»Rog pe sora mea să vină pentru că te-va minute, — zise ea fetei de casă care se ivi în ușă.

O minută mai târziu, dama tineră și zveltă intră. Ea nu era frumoasă, dar' avea ceva atrăgător în palidele ei trăsuri a feței.

»Voesc să-ți spun ceva, îi zise dama casei.

»Doar' nu ai vorbit cu Doctorul Kertsch? întrebă sora ei iute și fața i-se roși.

»Cu el negreșit. Am adus lucrul la sfîrșit. El poate fi un bun medic, dar' ști tu, de cumnat, tot nu îmi prea place.

„De cumnat? întrebă Eva cu capul plecat
„Numai nu te juca de-a ascunsele, dragă copilă. Atât eu cât și tu ai luat seama, că dela început, de când ești la noi, el și-a pus

ochii pe tine. Întai am fost măgulită de asta. O, doamne, nu toate damele pot să aibă o soră care a studiat medicina, și care are titlul de doctor, cum e la mine. De aceea admirațiunea lui colegială am aflat-o cu cale. Dar' acum am băgat de seamă că lucrul ia altă față, că el nu te iubește cum se iubesc pretini cu pretini, ci ca bărbatul pe femeie. Și atunci m'am gândit în mine, că asta nu e nimic pentru tine. Frumoasa și deșteapta mea soră care s'a trudit atîta, până a dus-o așa departe, nu e pentru el! Dacă va fi ca d-șoara doctoră să se mărite, atunci trebuie ca bărbatul ei să fie ceva mai mult ca alții!.. Și vezi astăzi am făcut sfîrșit lucrului. El 'mi-a cerut mîna ta și precum 'mi-a cerut-o așa l'am respins!

»Martha! strigă sora ei și se sculă hotărîtă de pe scaun! Tu trebuia să mă întrebî întai pe mine! Aceasta nu este o întrebare numai așa, ci o întrebare de inimă.

„O întrebare de inimă? strigă doamna de Heine mirată. Și pentru tine?

„Și pentru mine, răspuse Eva, da Martha, eu îl iubesc, el numai este bărbatul pe care îl pot iubi, și să-i fiu lui soție ar fi cea mai mare fericire pentru mine!

„Doamne mulțămescu-ți, strigă acum Martha, că nu m'am trezit prea târziu. Ori cum?

Doară crezi tu că eu te las să te măriți după un om care nici avere nu are, de cât un prea mic renume? Tu ești nebună! În cărțile tale poți fi învățată, dar' în viață ești copilă nepricepută. Îți spun Evo, noi nu ne-am certat nici odată, dar' se știi că mă supăr foc pe tine, dacă nu te lași de acest om îngâmfat!

Fata s'a fost dus la fereastră și privea gânditoare afară.

Ce știa sora ei cu câtă patimă iubea ea pe acest bărbat dela întâia întîlnire.

»Tu, cuminte drăguță, eu altcum 'mi-am închipuit lucrul. Tu vei rămânea la noi; noi, vezi, nu avem copii; te vom ținea ca pe o pasere de aur. Fă-mi și mie plăcerea, de a putea auzi dela toți, că ce soră cuminte am.

Ea netezi frumosul păr castaniu al surorii sale, și urmă cu lingușirile mai departe.

»Tu ști că eu nu sum învățată ca dorințele mele să nu fie împlinite. Poate că sînt cam egoistă. Drept spus, și când am rupt-o cu Dr. Kertsch, am avut eu pricina mea. Tu ști că eu iubesc mult hainele frumoase și moderne, și aș voi în toată ziua să mă gătesc din nou, și să mă port după cea mai nouă modă. Dar' bărbatul meu! Știi cum este. Nu doară că nu 'mi-ar îngădui, dar' ști, nu totdeauna are voe de dat. Așa de pildă, eri am văzut două costume de Paris la

randului. Treisprezece au fost membri osândiți. Dintre aceștia, trei și-au dat abdicarea, anume d-nii: N. Cristea, Dr. Barcianu și D. Comșa. Mai rămăneau 10 cari ar fi putut să-l subscrie. Șapte l-au scris, trei însă nu, anume d-nii Mih. Veliciu, A. Suciu și Dr. V. Lucaciu.

Domnii aceștia, repețim, n-au scris manifestul, în urma certelor din timpul din urmă, simțind că nu mai pot lucra împreună cu dl. Dr. Rațiu. Toți 6 au primit manifestul și au fost poftiți să-l subscrie, și toți 6 l-au respins.

Știri politice.

Trecere la ortodoxie.

Boris, fiul principelui Bulgariei, catolic după naștere, a fost în săptămâna trecută botezat în religia gr.-or. a poporului bulgar, deși papa dela Roma s'a împotrivit la asta. Prin botezul lui Boris, familia acum pe tron, s'a asigurat oarecum, de o rămânere îndelungată în tronul Bulgariei. German de neam, Ferdinand dela urcarea sa în tron, își atrăsese ura puternicei Rusii, care ține că ei i s'ar cuvine să aibă înfruntare în Bulgaria, fiind Bulgarii și după vîță și după religie, apropiați de Ruși, ear' prințul e german și anume catolic. Trecerea lui Boris se ia ca o biruință a politicii Rusiei, asupra puterilor apusene, (Germania, Austria etc.) cari trimiseseră pe Ferdinand în Bulgaria, spre a avea prin el înfruntare asupra țării întregi.

Ferdinand — recunoscut.

În urma trecerii lui Boris la ortodoxie, ortodoxa Rusie a făcut pașii de lipsă ca Ferdinand, care stătea în tronul Bulgariei, fără a fi recunoscut de puterile europene ca domnitor, să fie acum recunoscut de atare. Sultanul turcesc l'a recunoscut, și vor urma acum și celelalte puteri.

Știrile cele mai noue spun, că recunoașterea a și urmat, numai Anglia mai e să se dea învoirea, dar' nici ea nu se va împotrivi pașilor Sultanului și Țarului.

Ferdinand — ortodox.

Principele Ferdinand al Bulgariei, vîzînd că în 10 ani, puterile ce l'au trimis pe tronul Bulgar, n'au putut face să fie recunoscut ca domnitor de Turcia și de Rusia, ear' fără de ele nici de cealaltă parte a Europei, și că acum prin trecerea fiului seu la ortodoxie,

a ajuns în două săptămâni ce n'a putut în 10 ani, — se vorbește că umblă cu gândul ca el însuși să treacă la legea orientală a țării sale! Prin asta își întărește mai tare spriginul pravoslavniciei Rusii, și nădăjduște încă și mai mult: anume, că făcînd apoi încercarea de a-și proclama țara de Regat, pe o treaptă cu România, nu i s'ar face nici o împotrivire de puternica Rusie, ear' dacă ea nu-i va face, celelalte puteri europene nu-i vor face nici ele!

Vești neliniștitoare.

După știri sosite din București, lumea acolo e foarte îngrijată de veștile ce sosesc din Bulgaria. Se spune că »Sobrania«, dieta Bulgariei, ar fi votat în taină, 10 milioane de franci pentru scopuri de înarmare. Acum că Bulgaria a ajuns earăși la bună-înțelegere cu puternica Rusie, în urma trecerii prințului ei Boris la ortodoxie, ar fi avînd planuri de mîrire pe care nădăjduște se le poată întrupa sub ocrotirea Muscalilor. Conducătorii politici în România, se spune c'ar fi ținut la olaltă sfătuirii mai îndelungate, că ce ținută se iee România față de vecina sa, dacă lucrurile ar ajunge la o încurcătură ori încordare.

Din Constantinopol.

În capitala Turciei s'a dat ear' de urma unor mari pregătiri de revoluție. În zilele astea au fost arestați foarte mulți bănuți, între cari chiar și adjutantul militar al ministrului de războiu!

Magharisarea școalelor.

Școalele și earăși școalele noastre!

Nu odată foile românești, între cari și »Revista Orăștiei«, și-au ridicat glasul lor și au făcut adel la poporul nostru să pună preț mult, cu mult mai mult ca în trecut și chiar ca în timpul de față, pe școale!

Căci pusule-au dușmanii nostri gînd rîu, și necunoscînd obosința lucrează ei pentru nimicirea școalelor noastre, bine știind că cu dînele se duce în mormînt și una dintre cele mai tari propte ale naționalității noastre scumpe, și cea mai bună nădejde a noastră!

În comitatul Hunedoarei în deosebi cu multă șiretenie s'a lucrat de zeci de ani, pentru unghurisarea școalelor românești, și azi dușmanii nostri cu fală

privesc la roada muncii lor în această privință!

Comitatul Cianadului, și-a ridicat, precum știm, glasul, cerînd dietei să aducă lege de-a lua toate școalele în mîna sa, din mîna bisericilor! În o adunare a congregației sale a hotărît înaintarea unei astfel de cereri, și a rugat apoi și pe celelalte comitate să se alătore la cerere. Mai multe comitate au și făcut'o.

Réthi Lajos, inspectorul unguresc de școale a comitatului nostru, scrie despre acest lucru un articol în numărul de Duminica trecută alui »Kolosvár« din Cluj, zicînd între altele:

»Cînd la 1868 au făcut cea dintîi lege despre învățămînt, baronul Eötvös și soții au trebuit să poarte luptă grea chiar și cu membri, de altfel însușești patrioți, ai confesiunilor celor mai patriotice, (adecă chiar și cu feluritele confesiuni ungurești). Aceia țineau că învățămîntul e un drept deosebit al bisericilor!

»Multă vreme apoi ideea (de-a lua școlile toate în mîna statului), a fost trecută cu vederea, chiar de bărbați ce se țineau cu chemare și cu priviri de bărbați de stat. Acum însă ideea (ungurisirii școalelor) e coaptă! Numai timp potrivit a trebuit ca să fie dat earăși cuvîntul și resunet are să intîmpine în țeara întreagă!

»E vrednicia comitatului Cianad, că cu sosirea vremii a ridicat cel dintîi cuvîntul!

Vorbește apoi despre cum s'a desbătut întrebarea asta a unghurisirii școalelor și în adunarea din Octomvrie anul trecut, a congregației noastre, și însușeșindu-se de facerea macar a începutului, închee cu următoarele cuvinte:

Cît se cere în comitatul Hunedoarei (ungurizarea școalelor) să poate îndeplini fără vre-o zguduire mai mare, ori o îngreunare de oarecare mîsură a învățămîntului. Și până ce calea desvoltării treptate mai departe, e deschisă, chiar și întăle măsurii ar avea asupra întregii țeri o înfruntare străformătoare!

Adecă invită, mă rog, statul, să facă odată întăii pași spre unghurizarea școalelor, cît de cît, macar ceva, că dumnealui nu mai poate răbda!—

Vom reveni asupra acestei întrebări ce pe noi din comitatul Hunedoarei, ne privește mai mult doar' de cît pe ori-care alt comitat locuit de Români.

Fischer, și închipue-ți, a fost așa de urcios de mi-a respins cererea de-ale avea, zicînd că mă fac prea-prea! Vezi tu — urmă ea lîngușînd pe sora ei pe care o trasă lîngă sine pe canapea — dacă ași avea eu așa un medic de casă, supus, cum pentru mine e sora, și se știe cele mai ascunse dorințe ale mele și totodată pentru bărbatul meu are trecere de medic, de care trebuie să asculte, asta ar fi o viață dumnezească! Tu ai putea să-ți spui că eu sufer de nervi, și dacă nu îmi împlinesc vre-o dorință, ar putea avea urmări rele pentru sănătatea mea. Vezi Evo! voești tu să mă faci fericită? Atunci să-ți fi medicul meu de casă?

Un drăgălaș zimbet sbură peste fața Evei.

»Da Martho — voesc să te vindec temeinic. Aici ai mîna mea.

»Ești un ânger! strigă fericită Martha și strîns pe iubita ei soră în brațe... Și nimic mai mult despre nesuferitul de medic...

De astădată Martha mîncă la masă foarte puțin, în potriva obiceiului ei și după masă încep a suspina, așa încât bărbatul ei se uita îngrijat la dînsa, și o întrebă cu gîngășie: »Ce îți lipsește dragă?

»Ahl! nervii! Zi de zi merge tot mai rău!

»Ai o față ca o floare, zise bărbatul ei, care se uita cu plăcere la frumoasa și sîntoasa față a nevastei lui.

»Ah numai din afară! Întrebă numai pe medicul meu de casă. Anume am ales pe Eva, ea mi-a cercetat sîntătea și știe cît de rău stau cu ea.

»Intr'adevăr, iubită cumnată? Nu ascunde nimic de mine, spune-mi tot! întrebă domnul casei îngrijat.

»Două costume de Paris, pe care le-a vîzut la Fischer și încolo sîntoasă ca simburile! Cine să aruncă dintr'o petrecere într'alta și poate să poarte durerea ghetelor strimte, acela are nervi brilianți!.

»Ce Evă? strigă tinera femeie și sări în sus, asta mi-ai făgăduit tu?

»Ți-am făgăduit că te voui vindeca, și nădăjduesc, ca medică bună de casă ce-ți sînt, am și făcut'o, — intîmpină sora ei rîzînd.

»Revoltător! strigă Martha eșind din odae, dar' nu destul de iute încât să nu mai audă risul bărbatului ei.

»Bună cumnată, îți mulțumesc din inimă. Asta va ajuta, că buna mea Martha nu e atît de cochetă pe cît de mîndră. Nu doară că nu voesc să se gătească, dar' se nu cuprindă mîndria prea mare loc în inima ei, și atunci pentru mine se nu mai rămîna nimic.

O oară trecu povestind plăcut împreună amîndoi, cînd deodată se deschide ușa și doamna de Heine intră în haine de stradă cu — Dr. Kertsch.

»Ah! strigă domnul casei, mă bucur d-le doctor. Ce onoare îmi faci cu vizita d-tale?

»Nu știu, intîmpină tinărul medic de tot zăpăcit, vîzînd pe Eva...

»Eu l-am adus pe domnul doctor, strigă Martha triumfînd, la o grea bolnavă. Sora mea suferă de durere de inimă, are lipsă de vindecare temeinică, iubite bărbăte. Lasă să aducă beaură ca să putem îndeplini toate. Boala o chiamă — logodnă.

Un sfert de oară mai tîrziu, se auzeau pocalele ciocnindu-se și la masă ședeau patru oameni fericiti...

(Batiz)

Răspuns mamei.

Cînd zina este un privilegiu
De-a îndărji mereu mai mult
Al suferințelor vîrtej,
Dă-mi voe, mamă, să n'ascult
Înțelepțeasca ta povață
De-a mă scula de dimineață.

Traian Demetrescu.

Concertul corului țărănesc din Orăștie.

Sîmbăta trecută, seara, s'a dat în Orăștie concertul a cărui program l'am publicat în numărul nostru 5. A reușit în cel mai multumitor chip și a fost bine cercetat de inteligență din loc și jur, dar' mai ales de popor.

S'a început cu »Hora« de G. Dima, cântată de corul mixt, (vre-o 24 țărani și tot pe atîtea d-șoare și țerance). Bunele străduințe ale corului au învins greutățile nu neînsemnate ale acestei »hore« măestre, și publicul a aplaudat viu pe coriști pentru reușita lor.

Punctul 2. »Gîntea latină« potpourri pentru pian, cântat de d-șoara Veturia Vlad, a fost fără îndoială un punct norocos al programului. E o piesă întocmită din imnuri și marșuri naționale de-ale tuturor popoarelor gîntei latine. Din ale neamului românesc sînt întrecute: »Deșteaptă-te Române«, »Marșul lui Iancu«, alui Horea, alui Tudor și Mihai Viteazul, apoi »Marseilleza« franceză, imnul italian, spaniol, portugez. Era mai mare dragul se le ascuți, toate cîntece pline de foc și războinice, eșutate pe pian cu desăvîșită dibăcie de d-șoara Vlad. Publicul a rămas foarte multumit coperind cu furtunoase aplause prestațiunea d-șoarei și rechemîndu-o pe scenă prin nesfîrșirea lor.

Nu mai puțin cu noroc ales a fost și punctul 3 din program, »Taci bărbate« cor cu soli, de I. Vidu. Solo a cântat, partea femeii, d-șoara Leontina Muntean, ear' pe a bărbatului țeranul Nicolae Persecan, două dintre cele mai bune puteri ale corului, avînd amîndoi voci foarte plăcute și puternice. Cîntarea a plăcut așa de mult, că a trebuit să fie repetată în urma stăruitoarelor aplause ale publicului.

Mult haz a făcut după punct 3, declamarea anecdotei de Speranță: »Pielea nevastei« prin Măriuța Gelmărean, fiică de țeran, care a declamat destul de bine lungă și hazlia anecdota.

Celelalte puncte, toate cîntate de cor, au multumit de-asemena pe ascultători, mai multe trebuind să fie chiar repetate.

Peste tot luat, corul țărănesc din Orăștie, a dovedit și de astă-dată că e unul dintre corurile noastre cele mai bune și vrednic de multă laudă.

Di Ioan Branga, bravul conducător al corului, se poate cu drept felicită de succesele ce le atînga cu acest cor.

că toate coristele erau îmbrăcate în costume naționale, între cari vre-o 3 seliștenești, de multă frumuseță.

După concert a urmat joc vesel pînă în zori.

Venitul întreg al serii a fost: 84 fl. 50 cr., cheltuelile 55 fl. 99 cr., — a rămas deci un venit curat de 28 fl. 51 cr.

Cele mai noue prigoniri.

Di Petru Onea din Almaș (comitatul nostru), învățător, a fost pus sub acuză de tribunalul din Sibiiu, pentru că în Maiu 1894, cînd cu întoarcerea comitetului osândit dela Cluj, d-sa, fiind în seminarul din Sibiiu, a eșit, cu altă lume multă, la gară întru întîmpinare, și a strigat cu mulțimea »lăească!« la adresa osândiților. Gendarmii spun că dînsul ar fi început, mulțimea apoi l'a urmat. De aceea e pornită piră asupra d-sale. Despre urmări vom da știre cetitorilor nostri.

Cea mai nouă osîndă pentru lucruri naționale, e pedeapsa croită de fisolgăbirul Sibiiului asupra alor 6 învățători români din jurul Sibiiului.

Anume în Maiu, anul trecut, ei au făcut un »Maial« cu școlarii la olaltă și au purtat tricolor românesc pe pept. Gendarmii i-au provocat să iee jos tricolorul, ei s'au împotrivit. Au făcut arătare, și fisolgăbirul i-a pedepsit pe fiecare cu câte 3 zile temniță ordinară.

Cei 6 învățători sînt d-nii: Teodor Orlea, (din Cîmpeni, acum în Sibiiu), Nic. Sacărca (din Petrifalău), Irime Roman (Tălmăcel), Pamfilie Bînda (Porcești) și Teodor Neța (Sad).

Șase țerani români din *Cergăul-mare*, au fost puși de curând sub acasă de către tribunalul din *Alba-Iulia*, ca unii ce s'ar fi făcut vinovați de »ațitare la ură« contra nației cu pinteni în anul milleniului.

Cei șase țerani sînt: *Vasile Vaina, Petru Vaina, Ioan Vaina, Ioan Popa, Teodor Spătăcean, și Ioan Muntean*, toți oameni tineri, dela 22—26 ani.

Și pentru ce-s trași în piră?

Pentru-că în vara anului 1894, primarul a adus gendarmi în sat fiind-că ar fi băgat de seamă împotriva față de el când voia să adune zăloage pentru dare. În vremea căt gendarmii au stat în sat, într'o sară s'a adunat popor mai mult nainte casei primarului, amenințând pe primar ca pe unul ce *ține cu Ungurii*, și au cântat mai multe cântece »deșteptătoare de ură contra Ungurilor«. Și tot atunci unul dintre acușai, a cetit articli din foi românești, cari erau scriși aspru contra Ungurilor.

Contra punerii sub acasă, țeranii au înaintat un recurs frumos, prin adv. Frâncu din Sibiu, arătând ce prostie e a-i pune sub acasă pentru-că cetesc articli de foi și cântă la olaltă cântări românești! Doar' foile apar sub paza procurorilor și pentru cele scrise în ele au se răspundă redactorii dar' nu cetitorii! Ear' cântările pân' nu sînt oprite, cum poate fi cineva tras la răspundere că le cântă?

In chipul acesta nădăduesc cei ce au puterea în mână, se stingă focul național din inimile Românilor, că-i lovesc și închid dacă numai cântă românește,

Român slab ar fi însă acela, care pentru astfel de nedrepte lovituri s'ar înfrica cătuși de puțin întru a ținea și mai departe la frumoasele cântece naționale și la mândrul nostru tricolar! Din potrivă!

„Noi vrem pământ!“

Poesia cu acest titlu, a d-lui *George Coșbuc* a dat și dă încă unor infocați patrioți, de lucru.

Pentru declamarea ei au fost luați la răspundere pân'acum mai mulți tineri români, anume dl *Il. Banciu*, teolog abs. care a declamat'o la o petrecere în Făgăraș, apoi dl *Anania Boldor*, care a declamat'o la o petrecere în Valendorf. Cercetarea contra d-lui Banciu, pareni-se s'a infundat și s'a lăsat baltă, dar' cea contra d-lui Boldor și Dr. I. Șenchea, încă nici acuma, după un an de zile trecut, nu.

Cetitorilor nostri le e cunoscută istoria acestui proces. (Vezi »Revista Orăștiei« Nr. 47 din anul trecut). Tribunalul din Elisabetopol a pus sub acasă pe dl Boldor ca declamator și pe dl Dr. Șenchea pentru-că i-a stat într'ajutor la declamare!

S'a recurat la tablă contra punerii sub acasă. Tabla dela Murș-Oșorheiu, a adus pe recurs hotărîre, nimicind pe cea a tribunalului, și spunend că n'a avut cuvânt să-i pună sub acasă, că poesia nu privește pe cetățenii Țerii-Ungurești și mai ales nu timpul de față, ci e o descriere a stărilor din vechime din Țara Românească, pe când era și acolo robota.

»Drept aceea — zice hotărîrea tablei — această poesie nu poate fi socotită ca ațititoare, nici declamarea ei ca ațitare!«

Cu toate astea voinicosul procuror dela Elisabetopol, nu se stămpără. A recurat la Curie contra nimicirii tablei, care i-a dat și lui și tribunalului o lecție.

NOUȚĂȚI

Assentarea în comitatul Hunedoarei se va începe în luna lui Martie, și se va ținea în următoarele zile:

La *Orăștie*: în 2 Martie pentru cei din oraș, în 3, 4 și 5 Martie pentru cei din cerc. Din Orăștie au să se infățiseze la asentare 73 de tineri, ear' din cerc 417

La *Geoagiul-de-jos*: în 6 și 7 Martie (feciori de asentat 320).

În *Hațeg*: la 9 Martie pentru oraș ear' în 10, 11 și 12 pentru jur (feciori 549).

La *Petroșeni*: în 14 și 16 Martie, (obligai a să infățiseze 309).

La *Puj*: în 18 și 19 Mart. (265)

La *Hunedoara*: în 21 Martie pentru oraș, ear' în 23 și 24 pentru jur. (obligai 347.)

La *Deva*: în 26 Martie pentru oraș, în 27 și 28 pentru jur. (obligai 438)

La *Ilia*: în 30 și 31 Martie și 1 April, (obligai 505).

La *Baia-de-Criș*: în 8 și 9 April, (flăcăi 383).

La *Brad*: în 11, 13 și 14 April, (de asentare 430.)

Logodnă. Tinărul *Remus Bortos*, învătător în T. Petrovaselo, și-a încredințat de fitoare soție pe d-soara *Emilia Sarmes* din T. Cuvin.

Cale ferată dela Curtea-de-Argeș peste Turnu-Roșu, Sibiu, la Budapesta! După cum ni se scrie din București, în curând se va înainta dietei spre desbatere, planul de lege privitor la înființarea unei căi ferate ce să ducă dela *Curtea-de-Argeș*, peste *Rîmnic-Vâlcea* la *Turnu-Roșu*, și de-aci peste *Sibiu* și *Mercurea* la *Vințul-de-jos*, cale mai scurtă decât cea de preste *Predeal* — *Teiuș* etc.

O întregire. Ministrul de justiție a dat la căsătoria civilă. Le dă drept a cere ca oamenii să meargă în haine *curate*, dar' se nu meargă prea departe în cererea lor, așteptând poște să le vie în paradă și cu alaiu cum se obicinuște la biserică. Numai urît, în batjocură îmbrăcați, se nu fie.

Mai departe spune că e a să privi ca încheiată și acea căsătorie, a cărei protocol părțile n'au voit să-l subscrie ori să pună degetul pe semn. Căci, zice ministrul, dacă părțile declară, că nu vor să subscrie protocolul civil, pentru-că nu s'ar fi scris în el după dorința lor, bună-oară li-s'a scris numele altfel decum ei voesc, ori că credința lor bisericească nu-i lasă să subscrie astfel de protocole strene de ei, — *matriculantul n'are drept să-i si-lească la subscriere!*

Rugăm poporul nostru să facă întrebuintă de acest drept al seu, și îndată ce l'a scris matriculantul altfel decum el a spus că dorește, să nu-și pună numele într'un astfel de protocol unguisător!

Spargerii în Brad. La 13 Febr. n. a. c. în Brad niște necunoscuți au spart bolta neguțătorului *Skopovi* tocmai în față cu hotelul Central unde era chiar atunci bal. Cu vre-o două săptămâni înainte au fost spartă bolta negustorului *Lazar* tot în mijlocul pieței. Nau furat decât pușini bani, ce au găsit. Marfă nu le-a trebuit. Până azi făptuitorii n'au fost prinși! Halal de ea poliție.

„Amănunte“. În nr. 12 al »Tribunei« din estan, a apărut cu litere groaznice o »telegramă« din Sas-sebeș, în care »Românii din Sebeș și jur« »votau« încredere d-lui Dr. Rațiu și să injurau conventiculanții dela Brașov, »jos cu intrigantii!« etc. Și la sfîrșit să făgăduiau încă amenunte. Telegrama a fost fabricată de dl preot *Zevedeu Murșan*, care silit de *Românii din Sebeș și jur* în numele cărora ne-împuternic a scris, a trebuit să trimită »Tribunei«, drept »amănunte« o desmintire, o retragere. Dl *Murșan* a și trimis »Tribunei« următoarea declarație:

Sebeșul-sășesc 31 Ian. 1896.

»Onorată Redacțiune. Privitor la telegrama datată din Sebeșul-sășesc ce o ați publicat în »Tribuna« din 29 Ian. conform stării faptice, binevoitii a da loc următoarei rectificări:

»Telegramas'a trimis cu înțelesul »multora« sînt însă mulți cari nu consimt cu ea! Cu toată stima *Zevedeu Murșan*, preot«

De ce n'a publicat »Tribuna« și acest »amănunt« al »telegramei!«

Tot mai nainte! Guvernul unghures merge repede de tot nainte pe calea detragerii ajutoarelor bisericilor românești. După Blaj, a urmat în zilele astea diecesa *Gherlei*, cărea încă i-a detras »mila împărătească« ce o avea și din care preoții din parochii mai s'erace primeau câte un fleac de 30 fl. la an. Ce să-i faci? De unde să mai dai și opincoșilor de Români, când nu-ți ajung toate fondurile statului pentru parada nației împintenate, la milleniu!

Milleniu, milleniu! Numele tîu va rămânea încă, ca un cuvânt de groază în istoria acestei nenorocite patrii, prin nedreptățile ce din al tîu privilegiu să fac neamurilor țerii și prin cumplitete datorii și risipe ce să s'erșesc în numele tîu!

»Revista Lipovei«, după-cum cu părere de rău aflăm, a încetat de-a mai apare din lipsa de sprigin.

»Nebunul« — la temniță. Cunoscutul *Pulszky Károly*, risipitorul alor mai multe sute de mii floreni din banii statului, a fost luat din casa de nebuni, și pus la locul seu, în temniță, dovedindu-se că nu-i așa stricat la cap precăt să făcea, și că cu voia a lăsat să fie trimis la casa de nebuni, doar' va scăpa de pedeapsa vrednicită.

Din public

Dare de seamă publică.

La balul arangiat la 1 Februarie a. c. în *Baia-de-Criș* în favorul Reuniunii femeilor române din Comitatul Hunedoarei, au incurs:

1. In seara balului 56 fl. —
2. ca suprasolviri: dela avocatul *Teodor Pop* 2 fl. *Gerasim Candrea* 1 fl., *Petru Gligor* 1 fl., *Iuliu Ciuci* 1 fl., *Bubenik János* 1 fl., *Lázár Farkas junior* 3 fl., *Péterffy János* 50 cr. și *Grünberger Josef* din *Baia-de-Criș* 1 fl., dela *George Părău* 50 cr. și *Stefan Albu* din *Brad* 1 fl., preste tot 12 fl.

3. Au contribuit fără a participa la bal *Iulia Fugata* 2 fl., *Lucretia Fugata* 1 fl., *Elena Costea* 50 cr., *Floarea Copos* 50 cr. și *Elena Roman* din *Luncoiu* de jos 1 fl., *Iolanta Robotin* 3 fl. 50 cr., *Alexandru Lazar* 1 fl., *Ioan Căbă* 2 fl., *Simion Robotin* din *Poiana* 50 cr., *Maria Demian* din *Balsa* 2 fl., *Iosif Bogdan* din *Mada* 1 fl., *Aurelia Damian* 2 fl., *Ioan Rusu* 2 fl., *Petru Rimbaș* 1 fl., *Eugenia Oprisa* 2 fl. și *Nicolae Obedeu* din *Brad* 2 fl., *A. Papiu* 1 fl. 50 cr., *George Bursu* 50 cr. și *Catalina Iosif* din *Bistra* 50 cr., *Sofia Chirtop* 1 fl., *Zarandy* 1 fl., *Sabina Preda* 2 fl., *Dominica Chirtop* 1 fl., *Anna Furdui* 1 fl., *Sidonia Muntean* 1 fl., *Octavia Motora* 50 cr., *Clementina Cadar* 1 fl., *Ioan Vana* 1 fl., *Teodor Bolog* 2 fl., *Erczy Jolán* 1 fl., *Érsek Elek* 1 fl., *Iulia Poruț* 1 fl., *Gall L.* 1 fl. și *Irina Tomuța* din *Câmpeni* 1 fl., *Nicolae Florea* din *Rișca* 1 fl., *Ioan Iurca* 1 fl. și *Ioan Indriu* din *Cebea* 1 fl., *Mihail Vidu* 1 fl., *Paraschiva Moldovan* 1 fl., *Nicolae Ardelean* 1 fl., *Enea Ioldea* 2 fl., *Spitzer Jacob* 1 fl., *Anna Groza* 1 fl., *Alexandru Toda* 1 fl., *Hanzeros Adam* 50 cr., *Catana Vichentie* 50 cr., *Terezia Costa* 50 cr., *Klein Ignatz* 50 cr., *Eduard Scheer* 1 fl., *Friedmann Samuel* 1 fl., *Elena Moldovan* 50 cr., *Silvia Donath* 50 cr., *Simion Moldovan* 1 fl., *Steger* 1 fl., *Maria Iula* 2 fl., *Arsenie Borza* 1 fl., *M. Borza* 1 fl., *Nicolae Ioldea* din *Halmagi* 50 cr., *Augustin Onițiu* din *Mihaleni* 1 fl., *A. Draia* din *Crisior* 1 fl., *Carolina Comșa* 50 cr., *Hermiona Los* 1 fl. și *Cornelia Cosma* din *Ribița* 1 fl., la olaltă 70 fl.

Preste tot au incurs 138 fl.
Din cari s'au spesat 39 fl. 95 cr.
Resultă un venit curat de 78 fl. 05 cr.
Care cu ziuă de azi, s'a transpus cu asemnare postală președintei Reuniunii d-na *Elena Hossu* din *Deva*.

Baia-de-Criș, la 10 Februarie 1896.

Maria Gligor.

Mulțumită publică.

Glasul după ajutor al celor 19 familii Române din *Mercurea* (com. Sibiului), cari în urma focului ce a isbucit la 4 August a. tr., prefăcend în cenușe tot avutul lor, a îndemnat pe comitetul format pentru ajutorarea aceloră, a face apel către publicul român și a împărți liste pentru adunare în folosul celor nenorociți. Au incurs cu aceste liste până acum:

Lista Nr. 1. (prin dl *P. Rimbaș* din *Brad*), 20 fl.; Nr. 3. (prin *A. Draia*, *Cristior*) 4 fl. 60 cr.; Nr. 4. (prin *A. Onițiu*, *Mihaleni*) 4 fl. 15 cr.; Nr. 9. (*E. Joldea*, *Halmagi*) 11 fl. 56, Nr. 12. (prin *S. Băcillă*, *Ormindea*) 5 fl.; Nr. 13. (prin *Seb Stanca*, *Băița*) 11 fl.; Nr. 15. (prin *Dr. Z. Chirtop*, *Câmpeni*) 16 fl.; Nr. 18.

(prin *N. Russu Zam*) 4 fl.; Nr. 20. (prin *T. Baiant*, *Românești*) 2 fl. 70 cr.; Nr. 22. (prin *S. Stinghie*, *Brașov*) 12 fl. 29 cr.; Nr. 34. (prin *Dr. N. Racoța*, *Șeica*) 2 fl. Nr. 35. (prin *I. Fărcaș*, *Băești*) 3 fl. 80 cr.; — Nr. 36. (colectant *T. Holergă*, *Măgăreiu*) 1 fl. 90 cr.; — Nr. 38. colectant *A. Herlea*, *Vinerea* 6 fl. 45.; — Nr. 42. colectant *I. Petrașcu*, *Conța* 1 fl 30 cr. și *18 ferdele grâu*. — Nr. 43. colectant *V. Gutan*, *Doștat* 9 fl. 10 cr. și *19 ferd. grâu dela S. Crăciun*. — Nr. 44. colectant *N. Miclea*, *Boz* 50 cr. și *19 1/2 ferd. grâu*. — Nr. 47. colectant *V. Basărabă*, *Vai-deiu* 7 fl. 29 cr. — Nr. 49. colectantă *D-soara C. Vlodoane*, *Hațeg* 17 fl. — Nr. 50. colectant *N. Măneșu*, *M-Vașarheiu*, 6 fl. 80 cr. — Nr. 53. colectant *Dr. Is. Marcu*, *Blaj* 7 fl. — Nr. 54. colectant *Dr. G. Ilea*, *Cluj* 55 fl. 40 cr. — Nr. 57. colectant *A. P. Păcurar*, *Ilia* 6 fl. 09 cr. — Nr. 61. colectant *Ger. Sêrbu*, *Caransebeș* 9 fl. 50 cr. — Nr. 73. colectant *St. Medesau*, *Lupu* 3 fl. 30 cr. — Nr. 80. colectant *R. Verzea*, *Satulung* 20 fl. — Nr. 81. colectant *G. Crișan*, *Mediaș* 11 fl. — Nr. 82. colectant *I. Moldovan*, *Mediaș* 12 fl. 30 cr. — Nr. 88. colectant *I. Crișan*, *Boian* 8 fl. 84 cr. — Nr. 91. colectant *I. Colibaș*, *București* *Lei 12*. — Nr. 95. colectant *Frați Dimitrie-Simian*, *R.-Vâlcea* 14 fl. 77 cr. Nr. 98. colectant *Alex Iosof*, *Braila* 19 fl. *Dela Heinrich Schmidt*, *Mercurea* 10 fl. *Dela Iustina Cărpinișan*, *Gârbova* 10 fl. *Dela Ilie Călborean*, *Boian* 1 fl. *Dela petrecerea dată la 27 August tr. pentru acest scop* 115 fl. 70 cr. *Preste tot Lei 12, fl. 451.33 și 56 1/2 ferdele de grâu.*

Subtragându-se din sumele adunate spe-sele avute cu facerea apelurilor și arangierea petrecerii, în suma de fl. 36.45. Rămâne un venit curat de Lei 12, fl. 414.88. și 56 1/2 ferdele de grâu, care s'a și întrebuintat pentru scopul destinat.

Cu sume mai mari la listele de colecte au cotribuit băncile: »Economul« din *Cluj* (50 fl.) și »Crisana« din *Brad* (10 fl.)

În urma acestora subscrișii, în numele celor nenorociți prin foc, aducem mulțamite Domnilor colectanți, și tuturor contribuitorilor.

Cu o cale rugăm din nou pe domnii cari încă nu au înapoiat listele să le înapoeze fără întârziere cu ori-ce sfîrșit.

Mercurea, la 25 Ianuarie 1896.

N. Simulescu,
controlor.

Ioan Blaga,
cassar.

POSTA REDACȚIEI.

D-lui I. B. în P. Te rugăm să-i închini. Noi nu i am dat nici o atenție, fiind prea neînsemnat! Nu trebuie să aveți griji!

Mai multor domni ce ne cer broșura d-lui Slavici. Ve vom face face rînd de ea.

Cei ce ne trimis mulțumite publice, să fie cu îngăduință. Cât putem publicăm din ele, dar ziar de septă mână, nu putem cuprinde așa multe!

Pentru redacție responsabil: **Ioan M. Corvin.**

80 szám

1896

Árverési hirdmény.

Alulirt birósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1895. évi 10362 számu végzése következtében Dr. Muntean Aurél ügyvéd által képviselt Hirsch Izidor javára Lelutz Gyogye ellen 157 fht 70 kr s jár. erejéig 1896. évi január hó 16-án foganasított kiegészítési végrehajtás útján lefoglalt és 320 frtra becsült varógép házi butorok, ló, sertések, szekerek kukoricza stbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járás-biróság 410—1896 sz. végzése folytán 157 fht 70 kr. tőkkelövelés, ennek 1895 évi márczius hó 20 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 31 fht 31 krban bírólag már megállapított költségek erejéig Kudzsir községben végrehajtást szenvedők házánál leendő eszközlésére 1896. évi február hó 28 napjának délelőtti 11 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy ar érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szászvároson 1896. évi febr. 7-én.

Konya Ferencz
kir. birósági vgtó.

LOTERIE.

Tragerea din 1 Februarie st. n.

Budapesta:	40	15	19	17	30
------------	----	----	----	----	----

Tragerea din 8 Februarie st. n.

Timișoara:	83	6	56	18	55
------------	----	---	----	----	----

Tragerea din 5 Februarie st. n.

Sibiu:	73	85	78	33	57
--------	----	----	----	----	----

CALINDĂRUL SĂPTĂMĂNEI
dela 11—17 Febr. st. v.

Zilele	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Dum. 1-a în Post, gl. 5, sft. 5.		
Dum.	11 S. M. Mc. Vlasie	23 Seren
Luni	12 Păr. Meletie Epc.	24 Matias Ap.
Marti	13 Păr. Martinian	25 Quatember
Merc.	14 Cuv. Păr. Axientie	26 Alexandra
Joi	15 S. Apost. Onisim	27 Nestor
Vineri	16 Mc. Pamfilie	28 Leander
Sămb.	17 Mc. Teodor Tiron	29 Romanus

Jucării, Lampe, Lumini și Petroleu.

Representanța Primei societăți Vieneze de asigurare de sticlărie.

Am onoare a vă încunoștiința, că am deschis aici în casele D-lui Simion Corvin (Piața școalei Nr. 12) sub firma mea înprotocolată

C. WALLEPAGI

o prăvalie de sticlărie, chipuri, porcellană și marfă de collonie.

Fiind nisuița mea de a servi mușterii mei solid și după dorință, îmi permit a atrage atențiunea onoratului public cu deosebire asupra depositului meu bogat sortat în marfă de sticle și porcelană necesară pentru casă și cuină, ce o primesc din fabricele cele mai mari precum și marfă de colonie, ce o țin calitatea cea mai bună.

Totodată vă notific cu toată stima, că primesc efectuarea de sticlărit și de incadrat (a pune în rame) cu prețurile cele mai eține și în timpul cel mai scurt.

Asigurându-vă de serviciu solid și prompt pe lângă prețuri eține, îmi iau voie a vă cere binevoitorul sucurs și sprigin — și semnez

Cu stimă

C. WALLEPAGI.

(283) 6—15

Requisite de mâncare și mărfuri de argint de China.

Rame de ferești, Icoane sfinte și Oglinzi.

ANUNȚ.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința P. T. public din Orăștie și jur, că posed în magazinele mele, ce le am de un timp de 21 ani,

TOT FELUL DE PESCĂRIE

sărată, asigurând On. Public, că pot concura cu ori-care comerciant de această branșă, atât ce privește calitatea mărfurilor, cât și diferența prețurilor.

Posed anume: **Crap mare și mic, Somn, Morén, Plătică, Ciortan, Tarasea** (Veveriză), **Scrubii** (Heringi), de mai multe feluri, **Ruși** (Muscali) cu butoaiele, **Lacherdă** (Lapardon); **lcre negre** de România moi și tescuite, **lcre roșii** moi și tescuite.

Trimet en gros, asemenea și pachete cu posta ori și unde.

Asemenea în **Hațeg și Brașov**, am deposit de aceste mărfuri,

Rog dar' pe On. public atât de aici, cât și din orașele mai sus numite, a mă onora cu comande și a mă cerceta, promițând că-mi voi da silința a satisface tuturor cerințelor On. public, întru cât îmi va sta în putință

284 1—5 Cu deosebită stimă

Vasilie N. Bidu

comerciant de pescărie în Orăștie.

Saci se primesc înderept numai în stare bună!

Prima moară de aburi în Orăștie

a lui

Rudolf Kaess.

(285)

16—48

Recomandă onoratului public și cu deosebire **comecianților din provincie** spre vânzare:

Făină de pâne și aluaturi

în totdeauna **proaspătă, excelentă și ețină** în saci și produsă exclusiv din grâu de Tisa cu prețurile mai jos indicate.

Nrul:	Gries	0	1	2	3	4	5	6	7	8
75 Kl.	13.20	9.53	9.—	8.55	8.25	7.95	7.65	7.20	6.30	5.55

Sacii cei mari se rescumpără cu 20 cr.

Făina se vinde în saci de 75 kilo.

La vânzare, sacii se dau gratis!

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit »**DETUNATA**« din Bucium, în sensul §-lui 18 din statute, se invită la

I-a adunare generală,

ce se va ține în BUCIUM în 19 Martie 1896 st. n. la 9 oare a. m. în localitatea institutului, cu următorul program:

1. Raportul direcțiunei.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decisiune asupra compturilor anuale.
4. Împărțirea profitului curat.
5. Fixarea prețului a biletelor de prezență.
6. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune.
7. Alegerea comitetului de supraveghiare.
8. Propuneri eventuale în sensul §-lui 27 din statute.
9. Alegerea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

On. acționari cari doresc ca se fie reprezentați la adunare prin plenipotențiați, sânt rugați în sensul §-lui 19 din statute, a trimite la cassa institutului documentele de plenipotență cel mult până în 18 Martie st. n. a. c.

Din ședința direcțiunii institutului ținută în 12 Februarie 1896 st. n.

Nicolau Baesian m. p., preș. comitetului. Iovu Babutiu m. p., director executiv

Active:

CONTUL BILANȚULUI.

Pasive:

Cassa în numărar	2.834	28	Capital social:		
Cambii escomptate	29.127	54	1200 acțiuni à fl. 25	30.000	—
Împrumuturi hipotecare	1.180	—	Depuneri spre fructificare	3.235	11
Credite personale	1,700	—	Interese anticipate pro 1896	991	86
Mobilier 659 fl. 44 cr.			Profit curat	1.257	81
după amort. de 10% pe ¼ an 16 » 48 »	642	96			
	35.484	78		35.484	78

Debit:

CONTUL PROFITULUI ȘI PERDERILOR.

Credit:

Interesele depunerilor spre fructificare . .	108	19	Interese:		
Spese:			Dela institutul »Albina« și »Auraria« după dep. elocate la acelea înainte de încep. activ.	312	09
Spese de fondare și tipărituri	105	16	Dela cambii escomptate	268	64
Salare	93	—	» împrumuturi hipotecare	10	70
Amortisare din mobilier	16	48	» credite personale	24	28
Profit curat	1.257	81	Provisiuni și int. de întarz. după cap. social	805	48
			Competință de scris și diverse	159	45
	1.580	64		1.580	64

Bucium, în 31 Decemvrie 1895.

Iovu Babutiu m. p., director executiv.

Nicolau Davidu m. p., cassar.

Simeon Dandea m. p., comptabil.

Membrii direcțiunei:

Nicolau Baesian m. p., președinte. Alexandru Danciu m. p., notar. Aurelian Danciu m. p., vicepreședinte. Ioan Macaveiu m. p., membru. George Lupu m. p., membru. Ioan G. Macaveiu m. p., membru.

Subsemnatul comitet am examinat contul present al bilanțului precum și cel a profitului și perderilor și confronându-le cu registrele principale și auxiliare ale societății, le-am găsit în consonanță cu aceleași și exact.

286 1— Bucium, în 30 Ianuarie 1896.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Dr. Vasilie Fodor m. p., presidentul comitetului de supraveghiare.

Teofil Faur m. p., membru în com. de supraveghiare.

Petru Popoviciu m. p., secretarul comitetului de supraveghiare.

Alexandru David m. p., membru suplent.

Anarchia în partidul național.

Într-o societate ori corporațiune constituită după anume reguli — cum e, de pildă, și partidul național român — păzitorul suprem al legii, statutelor și obiceiurilor, este, fără îndoială, presidentul. Dacă el calcă normele, pe baza cărora s'a instituit corporațiunea, se produc cele mai triste și periculoase neînțelegeri, anarhie chiar. Răul acesta se ivește cu deosebire la partidele politice, unde presidentul ocupă locul mai ales în virtutea simpatiei și a încrederii ce se pune într'ensul, și se menține nu prin o lege formală și obligatoare pentru partizani, ci aceștia se simt îndatorați numai câtă vreme presidentul se poartă întru toate corespunzător spiritului ce a domnit la încheierea partidului.

Dl Rațiu s'a făcut de mult culpabil de nepăzirea regulilor obicnuite în conducerea partidului național, inaugurând astfel la început un fel de sistem despotice, care cu vremea fatal duce la anarhie.

Astfel:

Îndată după procesul Memorandumului, fără a consulta delegațiunea permanentă din Sibiu, a convocat aici la 18 Iunie, o întrunire confidențială »de frunțași«, voind ca plecând la temniță, să lase conducerea unui comitet compus din »toate elementele... Era să fie un comitet, care să nu lucreze nimic, ci să-și peardă vremea în certuri... S'a ales însă cu un requisitor aspru al d-lui A. Murășanu, contra cărui tot noi a trebuit să-l apărăm;

În toate ce a inițiat dela Octomvrie încoaci, a nesocotit delegația centrală, deși nainte așa era obiceiul, că împreună cu aceasta să conducă afacerile partidului.

Acum vreau să discut numai *cel mai nou act* al d-lui Dr. Ioan Rațiu.

Luni, la 7 Februarie n., d-sa a trimis colegilor sei din comitet următoarea adresă *tipărită*:

Prea Stimate Domnule,

Comitetul partidului național, condus de dorul de a vedea odată asigurată averea națională: Institutul Tipografic și ziarul »Tribuna« și »Foaia poporului«, precum știți s'a întrunit la 1 Februarie st. n. într-o ședință, și a luat dispozițiile, cari vi-s cunoscute deja. După ce T. L. Albini a scris mult solicitatul act, prin care recunoaște proprietatea acestor averi naționale, reprezentată prin comitetul seu, și prin act public a recunoscut de proprietar pe subscrișul, ca președintele acestui comitet, din firea lucrului ar fi urmat, ca comitetul să se îngrijească pentru-ca pe viitor, aceste averi, deosebi organele partidului național, să fie garantate definitiv și ca proprietate, și pentru libera dispozițiune asupra acestora să fie pusă în mâna comitetului național. Mai ales ar fi avut comitetul să se îngrijească, ca aceste averi să fie astfel dispuse, ca să nu mai aibă loc obveni casuri, ca și cel de mai înainte, care în decurs de atâta timp a neliniștit spiritele, a cauzat animosități și pierdere de timp, a influențat în mod desastros și asupra solidarității partidului însuși.

Conștiu de aceasta datorință a sa, comitetul în amintita ședință, a și adus următorul raport:

»Ca conproprietari să institue membrii comitetului, a căror profesiune nu-i împedecă să nu se înregistreze ca proprietari, la tribunal,

adecă toți membrii comitetului afară de: advocați și profesori, — excepție presidentul«.

»Ear' ce privește pe membrii expatriati, ei numai după reîntoarcerea lor ar putea fi trecuți ca conproprietari«.

În conformitate cu mai multe declarațiuni pe cari le-am dat ca președintele comitetului, și prin cari am recunoscut că aceste averi sânt ale partidului național, și conform deciselor luate în ședința dela 1 Februarie a. c., eu nu am hesitat nici un moment de a esopera transcrierea acestor averi după dorința comitetului. Dar' chiar contemplând asupra modului, în care ar fi mai consult a executa această transcriere, am dat de niște greutăți, cari m'au determinat, ca, referitor la acest punct, să consultez de nou pe stimatei mei consoți, membri ai comitetului, și să le cer opinia, eventual învoiere spre o rezolvare, care mie mi-se pare din toate punctele de vedere mai acomodată, atât pentru asigurarea averii din chestiune, cât și pentru conducerea organelor de publicitate ale partidului.

La decisiul **adus în grabă și fără o discuție mai profundă**, s'an lăsat din vedere următoarele momente:

a) averea națională și ziarul partidului trec de pe numele unui membru al comitetului pe numele alor cinci membri, adecă în proprietatea unui compozosoriat;

b) acest compozosoriat în sensul legilor trebuie să fie insinuat la tribunal ca proprietar al ziarelor, și numele lor să fie tipărit pe ambele ziare. Acest compozosoriat are să poarte toată răspunderea prescrișă de legile de presă și toate obligatiunile, ce le are și le va avea »Institutul« și ziarul.

Astfel pe când de o parte acești conproprietari ar fi expuși la toate neajunsurile, ce obvin din nemiloasa și ticăloasa ținută a puterii publice față de lucrarea noastră politică națională, de altă parte regularea acestor averi în forma, precum comitetul național a fost contemplat-o mai înainte, nici decât nu ar fi ajunsă, ci precum în trecut, așa și în viitor, tot numai privați ar ocure ca proprietari, fără ca să fie introdusă o organizație, a cărei basă să fie: asigurarea, ca averea și ziarul se nu să străineze, și dreptul de liberă dispozițiune asupra lor se fie în mâna națiunii.

Se mai ivește apoi o greutate la insinuarea acestor conproprietari la tribunal. Spre acest scop se recere un act public făcut între acești conproprietari, act prin care ei să coaliază la întreprinderea »Institutului«, apoi se delimitează între ei chestiunile de proporțiune, în care participă la avere, și măsura în care să află fie-care ca proprietar față cu »Institutul« și ziarul editate de el, (proporționarea dreptului de proprietate).

La toate aceste prea momentuoase chestiuni, comitetul național în ședința sa dela 1 Februarie, n'a reflectat. Asemenea n'a reflectat nici la averea câștigată mai târziu: la casa cumpărată pentru Institutul tipografic în preț de 15.000 fl. în care casă se află instalată tipografia și redacțiunea ziarelor.

Sau lăsat deci în vedere, precum apare din cele arătate, momente din prima ordine fără a căror observare și diregere, executarea decisiunii de sub întrebare, nu numai că nu ar satisface cerințelor dorite de noi, dar' nici posibilă nu este!

Comitetul național în ședința sa ținută la 15 Noemvrie a. tr. a primit aproape cu unanimitate propunerea, ca atât institutul tipografic, cu ziarul, cât și casa cumpărată de curând, să fie condusă ca averea unei societăți acționare, cu acțiuni, cari să nu fie scrise pe nume.

Comisiunea exmisă atunci pentru aducerea unei propuneri formale și pentru prezentarea unui prospect și a statutelor înființândei societăți pe acții, a și înaintat întreagă lucrarea s'a, care se află în posesiunea biroului.

Forma aceasta ar corespunde întru toate dorințelor, ce le avem, ca:

a) Averea națională să fie asigurată națiunii, adecă partidului național;

b) Toată averea să fie grugată la un loc;

c) Ingrigirea și conducerea ziarelor se fie în mâna unei direcțiuni bine alese, care să se afe în tot momentul la fața locului și să fie în stare a purta responsabilitatea atât față de puterea statului cât și față de voința națiunii în ceea-ce privește conduita politică națională a ziarelor.

Pentru-ca să aflați și mai lămurit ceea-ce se intenționează prin înființarea unui Institut Tipografic pe acțiuni, îmi iau voe a vă espune în câteva liniamente bazele acestuia, precum sânt prevăzute și contemplate în convoirea fundatorilor, care trebuie să precedeze însași adunarea generală, care va vota statutele și va servi ca constituțiune:

a) numirea va fi »Institut Tipografic societate pe acțiuni«;

b) acțiunile se vor scoate pe purtător;

c) se vor scoate cel mult 500 acțiuni, cari însă vor fi îngrijite în casa de fer a institutului, prin comitetul național;

d) în sensul statutelor se vor face 4 adunări la an, cari vor fi presidate de președintele societății.

Să înțelege de sine că scopul este, ca în totdeauna membrii comitetului național să poșcadă acțiunile, ori din cine ar fi acela compus, precum tot dintre membri comitetului național va fi ales și directorul executiv. — Ear' direcțiunea va fi presidiată de președintele comitetului.

În acest chip se introduce un arangiamet, care face posibil, ca averea să fie totdeauna în mâna partidului și ziarul să fie condus în consonanță cu vederile comitetului național, care ca direcțiune, va dirige toate afacerile materiale și morale, politice — prin directoarele seu executiv, ear' puterea statului va fi pusă în imposibilitate de a distruge prin volnicie acest arangiamet, care va fi întru toate corespunzător legilor.

Vă rog deci, Prea stimate d-le Colegă, ca să binevoiți a apretia aceste arătate, și a-ți da în restimp de 8 zile părerea, dacă primești ca să se facă acest institut pe acțiuni — ori vei avea poate alte vederi, prin cari vei crede că va fi ajuns scopul.

Eu, după multe meditări, am aflat acest din urmă ca *singurul mijloc spre a putea ajunge la ceea-ce cu toții dorim.*

Cu această ocaziune vă atrag atențiunea și asupra faptului, ca în ferberea și frământarea care ne-a preocupat în decursul crizei ivite, am lăsat neîngrijite cele mai de frunte lucrări cari ni-le reclamă cu cea mai mare urgență timpul înaintat, în privința continuării acțiunii politice, care ni-se impune atât prin legătura ce am făcut-o cu naționalitățile, cât și prin apropierea serbărilor millenare.

Spre a pute continua aceste lucrări și a decide pentru desvoltarea și executarea lor, comitetul național trebuie întregit, și fiind timpul prea scurt spre a putea ține o adunare întregitoare, în care în absența celor aleși de nou, nu am pute da înainte cu hotărâri meritorie, ni-se ivește necesitatea ca se ne întregim comitetul prin voturi în scris, ca apoi la proxima adunare să poată fi invitați și cei noi aleși membri.

Vin deci cu propunerea, că cele 5 locuri vacante cari le-au ocupat fostii membri Crainic (mort), Dr. Nichita (abzis mai nainte) și de nou în zilele proximie abzișii: Cristea, Comșa, Barcianu, să fie umplute prin alegerea următorilor d-ni: Dr. Ioan Pop, vicarul Nășeudului; Dr. Dimitriu Ciuta, avocat în Bistrița; Ioan Droc, protopop în Mercurea; Dionisie Vajda Voivod, mare proprietar în Olpret și Alexandru Filip din Abrud.

Binevoiți Vă rog a Vă da învoierea spre a-i considera pe acești d-ni, membri ai partidului național, ca membri ordinari aleși ai comitetului național, ori eventual a Vă da votul altora cari îi veți numi. Eu voiu considera deci pe aceia cari vor întruși mai multe din voturile trimise la birou.

Sibiu, 16 Februarie 1896.

Cu deosebită stimă

Dr. Ioan Rațiu,
președintele comitetului național.

*

Ca cetitorii să înțeleagă însă întreaga gravitate a acestei adrese, le voiu aduce la cunoștiință și următoarea

Declarațiune:

»Prin aceasta declar, că pretensiunea de 19.500 fl. v. a. zi nouăsprezece mii cinci sute floreni v. a. din obligația notarială Nr. 146/894 ddto Sibiu 16 Ianuarie 1894, față cu dl Ioan Popa Necșa, este averea comitetului partidului național român din Transilvania și Ungaria, avere destinată a servi la întreținerea ziarelor **chiamate să apere și să susțină programul național din 1881**, și în deosebi a ziarelor »Tribuna« și »Foaia Poporului« și **eventual a ziarelor menite să înlocuiască pe cele amintite**, și respective a celor-ce le-ar înființa din nou în scopul indicat. Drept-aceea atât în numele meu, cât și al erezilor mei, cedez cu deplină putere de lege numitului comitet, compus actualmente din d-nii: George Pop de Băsești, Eugen Brote, Dr. Vasile Lucaciu, Demetriu Comșa, Septimiu Albini, Nicolae Cristea, Basiliu Rațiu, Iuliu Coroian, Rubin Pațiu, Dr. Teodor Mihală, Aurel Suciș, Daniil Lica, Dr. Daniil P. Barcianu, Dr. Gavriil Tripon, Dr. Vasile Fodor, Gerasim Domide, Dr. George Popoviciu, Aurel C. Popoviciu, Dr. I. T. Mera, Mihail Veliciu, Patriciu Barbu, Romul de Crainic, Gavriil Lazar de Purcăreți și Vasile Ignat, **toate drepturile și sarcinile cuprinse în obligația sus amintită, și în special dreptul de a dispune, conduce și administra »Institutul tipografic« și toate edițiile sale**«.

»Cetind și primind de al meu cuprinsul acestei declarațiuni, am subscriș spre întărire cu mâna proprie în fața martorilor prezenți:

Sibiu, 16 Ianuarie 1894.

V. Tordășian m. p., Dr. I. Rațiu m. p.
T. L. Albini m. p., avocat.
martori.

Sânt două chestiuni de discutat aici: una referitoare la asigurarea averii naționale și alta — cea mai importantă, privitoare la felul cum dl Rațiu vrea să întregască comitetul național, și peste tot, cum vrea să guverneze prin adrese tipărite.

Cea dintâiu afacere îi privește în primul rând pe **adevărații proprietari**, înșirați cu numele în »declarațiune«.

A doua ne privește pe toți, câți dorim ca partidul național să fie condus în bună rânduială, așa cum dela început s'a contemplat conducerea lui, ear' nu în chip ocult, pe căi piezișe.

Nu vom despărți însă discuția, c vom urmări adresa d-lui Rațiu pasagiu după pasagiu.

E de mare preț mărturisirea, că criza provocată **numai de d-sa și contra voinții exprimate a d-lor Barcianu și Comșa, membrii în delegația centrală**, »în decurs de atâta timp a neliniștit spiritele, a cauzat animosități și pierdere de timp, ba a influențat în mod desastros și asupra solidarității partidului însuși«... Mărturisirea aceasta este o condamnare ce și-o subscrie dl Rațiu el șieși. Pentru-că nuse va găsi Român, să creadă averea națională primejduită dacă ea mai stătea scrisă pe numele d-lui Albini, care întotdeauna a pus la dispoziția comitetului toate cărțile și actele referitoare la gestiunea sa financiară!... Și-i crede dl Rațiu pe Români atât de naivi, în cât să nu vadă, că se putea aplană diferendul în chip mai puțin violent și că la tot cazul **nu alții, ci d-sa** — care a avut și are în mână foile partidului — a provocat și a înveninat criza?!

Unde apoi o mai eclatantă mărturisire de zapăceală, ca pasagiul în care spune că »contemplând asupra modului« de transcriere, a dat de »niște greutăți« cari îl de termină să mai consulte odată comitetul.

Din 16 Noemvrie nici până azi nu s'a găsit formula potrivită! Dar' atunci de ce s'a urgentat facerea actului notarial cu Albini, de ce li s'a spus celor din comitet, că *îndată ce s'a primit cesiunea dela L. Albini, chestia s'a regulat în 24 oare?*

Unde se mai pui că presidentul spune, că și după trei ședințe de ale comitetului, s'a adus decis **„în grabă și fără o discuție mai profundă... „s'au lăsat deci din vedere momente de prima ordine, fără a căror observare și diregere, executarea decisului de sub întrebare nu numai că nu ar satisface cerințelor, dar' nici posibilă nu este!... Cinci advocați și-au bătut capul, (d-nii Patița, Coroian, Mihali, Dr. Rațiu, P. Barbu), au făcut proiect încă la 16 Noemvrie, au purtat două luni proces, și totuși... nimic?**

Dar' dacă la o asemenea chestie simplă, unde e vorba de câteva mii fl. dl Rațiu dă atât de slab certificat comitetului, atunci ce păreri se ne mai facem noi despre destoinicia politică a *tovarășilor* d-lui Rațiu și *ce putem spera în conducerea destinelor națiunii, a resolvării celor mai complicate și mai grele chestiuni politice?*

Cu o rea conducere, eată unde a putut să ajungă comitetul, cărui i-s'a zis **mare**, care își inaugurase politica cu atâta *șușă*, și *deșteptarea* atâtea bune speranțe...

Se vor întreba apoi înșiși membrii comitetului: Dar' dacă s'a hotărît la 1 Februarie ca averea să se asigure prin **composoriat**, după-ce se abandonase odată ideea »societății pe acții«, de ce acum dl Rațiu revine earăși la această formă, declarată deja ca fiind cea mai rea? Și de ce cere **în scris** avisul colegilor sei? *De ce n'a dat privilegiu să se discute chestia în ședința dela 1 Februarie?*

S'o spunem noi de ce.

Dl Dr. D. P. Barcianu, încă la 10 Ian. înaintase un proiect de statut prin care se ținea regularea tuturor afacerilor privitoare la viața internă a partidului național. Intr'ensul se limitau și drepturile presidentului, precum se formulau și datoriile sale. Toți, afară de dl Rațiu și intimii sei, au primit cu plăcere acest proiect. Dl Rațiu însă prin procedura sa, a știut să împrăștie comitetul fără să se fi luat un conclud formal, ear' la 1 Februarie d'asemeni i-a ținut pe membrii în ședință numai până ce ei au primit **în principiu** proiectul d-lui Barcianu. Se știe însă, că primirea »în principiu« însemnează amânare *ad calendaras graecas!*... Ear' ca nici în acest interval să nu fie supărat de delegația centrală, dl Rațiu a forțat comitetului o comisie de trei, în care pe lângă d-sa să fie încă, **la dirigerea tuturor afacerilor** — T. Mihali, care locuiește în Dej, vine deci rar pe la Sibiu și dl Cristea, care a declarat că nu mai face politică.

Nici așa însă dl Rațiu n'are curagiul să pună în discuție chestia, pentru-că

desigur și între cei cari nu au făcut parte din acționarii fondului »Institutului Tipografic« s'ar gasi câțiva, cari se arate buclucurile și greutățile ce s'ar naște revenind eară la o formă *abandonată numai din cauza multelor sale defecte.*

La tot cazul, nu trebuie pătundere adâncă pentru a vedea la ce se țintește cu »societatea pe acțiuni« (**scoase pe purtător**)... Pastrate chiar »în casa de fer« a »Institutului«, aceste acțiuni vor fi cel mai sigur mijloc ca **presidentul să facă ce vrea, acoperit fiind în toldeauna de voturile națiunii**, cum va numi d-sa pe cei căror va împărți cele 500 acțiuni. Majoritatea în felul acesta este cu atât mai sigură, cu cât noi știm din experiență, că la asemenea ședințe (de 4 ori pe an), cei de prin provincie nu vin, și lucrurile le decid tot cei din centru... Nu vor veni mai ales în acest caz, *unde dintre acționarii bani nimeni nu a dat, ear' de împărțit va fi cu atât mai puțin!* Insași împărțirea acțiunilor la ce neînțelegeri ar putea da prilej! Pentru-că dacă averea este a națiunii, cum dl Rațiu ar putea să refuze acțiuni d-lui Pavel Rotariu și Aurel Mureșan, de pildă? Cum să ne refuze nouă, *vechilor tribuniști*, și chiar d-lui Partenie Cosma, care face și d-sa parte din corpul națiunii române! Și ce adunări ar fi cele compuse din atâtea și asemenea elemente?... Dl Rațiu ori că nu și-a dat seama la ce încurcături »meditează«, ori că **vrând** le pregătește!

Partea politică a adresei e apoi de natură a ridica pe toți în contra d-lui Rațiu.

Intâi de toate nația întreagă trebuie să ia la răspundere pe presidentul, care mărturisește: *în serberea și frământarea care ne-a preocupat în decursul crizei ivite, am lăsat neîngrijite cele mai de frunte lucrări cari ni le reclamă cu cea mai mare urgență timpul înaintat!*...

Ear' pentru a drege ce s'a stricat și a câștiga ce s'a pierdut, dl Rațiu nu găsește mai urgent, de cât să **întregească pe căi piezișe** — comitetul. Și încă cum? *Pentru 5 locuri, pune 5 nume la votare!* Dar' asta-i curată **numire**, nu alegere! *Și care conclud al vre-unei conferințe ori al vre-unui comitet a investit pe president cu asemenea drept?*

Și ce e mai semnificativ, toate numirile sunt făcute... în familie! Toți luații în combinație, înrudiți mai cu unul mai cu altul din intimii d-lui Dr. Rațiu. Și Dl Dr. Rațiu n'a găsit »candidați« și prin alte părți locuite de Români, prin Bănat de pildă, de unde în întreg comitetul nu e decât un singur membru, ci numai în nordul Transilvaniei. Și-l vedem între candidați deodată și pe dl Filip, care la 1892 își dăduse dimisia, nevoind să lucreze cu comitetul presidat de dl Dr. Rațiu!

Și ce va se zică frasa: *„Eu voi considera deci pe acei, cari vor întruni mai multe din voturile trimise la birou“?* Dar' dacă se vor împărți voturile, rămânând la un loc numai cei 7 intimi cari au iscălit »manifestul«?... Partidul să rămână bine cârmuit printr'o adresă tipărită a d-lui Rațiu și prin cele 7 voturi.

Trebuie o anarhie mai mare?

Și cine introduce în partidul național această anarhie?

Membrii comitetului va trebui să ne dea răspuns!

I. Russu Șirianu.

Pe uscat — cine?

Sibiu, 18 Februarie 1896.

Domnule Redactor!

„Tribuna“ reproduce din „Epoca“ d-lui N. Filipescu o părere a d-lui Ionel Grădiștean, care speră că dl Dr. I. Rațiu va putea concentra încă odată pe Români pe lângă sine.

Dl Grădiștean uită că nu dl Rațiu i-a concentrat întâia oară, ci i-a găsit concentrați când ei l-au pus în frunte la 1892.

Cât pentru a doua oară, eată ce concentrare a pus la cale dl Dr. Rațiu: cu dl Eugen Brote, A. C. Popovici și S. Albini a întrerupt ori-ce legături; d-nii Dr. D. P. Barcian și D. Comșa și-au dat dimisiile și au refuzat de-a subscrie alătura cu D-sa manifestul apărut; d-nii A. Suci, I. T. Mera și M. Veliciu, asemenea țin că nu se pot prezenta subscriși sub manifest alătura cu cel ce-a făcut atâta vrajă între noi, atâta rău cauzei. Dr. V. Fodor asemenea nu a scris.

Speranța unora că dl Dr. V. Lucaciu va subscrie, s'a dovedit și ea optimistă și numai susțitorii cu tot prețul ai d-lui Rațiu au răspândit vestea că dl Dr. V. Lucaciu s'ar fi „împecat“ cu Dr. Rațiu. *Până ce acest lucru nu-l va spune Dr. V. Lucaciu însuși, el trebuie să fie taxat drept un neadever, știindu-se mai ales că dl Lucaciu a plecat foarte amărît d'aici!*

Cine a scris deci manifestul? Mai e acolo prin cele 7 subscrieri, scris comitetul »omogen« ori o *frântură*, o parte numai?

Concentrările sunt mult necesare, dar' Dr. I. Rațiu nu credem că mai e în stare a le face: asta-i adevărul!

Cine dar' a ajuns să se zbată și zvîrcolească — pe uscat?

Corr.

O părere. Un distins membru al partidului național ne scrie următoarele:

Comitetul național a asigurat dar' averea națională: »Institutul tipografic și ziarele »Tribuna« și »Foaia Poporului« hotărînd: »Ca *com-proprietari* se institue membrii comitetului, a căror profesie nu-i împedecă să poată fi înregistrați ca proprietari la tribunal adecă toți membrii comitetului afară de advocați și profesori — excepție presidentul«.

Comitetul, care se privește ca mandatar al partidului național, și ar ave deci numai să *administreze* averea partidului, află mai bine »asigurată« averea dacă declară pe unii membri ai comitetului de »comproprietari«:

Se pare însă, că membrii comitetului nu prea au încredere unul într'altul, căci nu le mai place nici modul acesta de împărțire a averii. Voesc să întemeieze o »societate pe acțiuni« împărțindu-și acțiunile între sine. Acțiunile să sune la purtător, pot ajunge deci în ori ce mână fără multe formalități.

»Societatea pe acțiuni« va ține 4 adunări generale pe an, și toate *conclusele trebuiesc supuse spre încuviințare tribunalului unguresc. Putem fi deci liniștiți, că politica națională va fi cât se poate de — chibzuită.*

Cine are să împartă »acțiunile« între »comproprietari« la adunările generale, ce are să se întempe în casuri de divergențe de vederi etc. nu se descopere încă; dar' nu e îndoielă, că *proiectanții, invențioși cum sânt, vor fi aflat și pentru casurile acestea un mod de »asigurare«.*

Întregirile în comitetul național. Din părți competente ni se scrie că felul cum dl Rațiu vrea să întregească comitetul național — impunând d-sa pe cine-i place, a făcut rea impresie chiar și printre cei hotărîți a susține până în capet pe dl Rațiu. Li-s'e îngreunează astfel și acestora situația, deoarece-ce și asupra lor cade din răspundere. Se comentează îndeosebi faptul, că doi dintre candidați (dl Pop din Năsăud și Filip din Abrud), nici măcar nu sânt membrii suplenți și cel dintâiu n'a luat parte la nici una din mișcările naționale din ultimii 5 ani, ear' cest din urmă d'asemeni a stat, d'o vreme încoaci, la o parte. Ba se știe, că dl Pop (Năsăud) ales fiind în 1894 membru în comitetul suplent, a declinat dela sine această onoare, spunând că fiind director al fondului grănițeresc, ar primejdui instituțiunea, în capul căreia sânt mari interese să stea, mai mari de cât să facă politică.

Acum, că-i prim-ministru Bánffy, cel care a dat lovitura de moarte grănicerilor, să nu mai fie oare nici o primejdie?

„Verdictul națiunii“. „Tribuna“ făcuse mare svon cu câteva adrese, foarte puține și mai toate nesubscrise, prin care erau ocăriți »ex-redactorii« ei, pentru-că au încercat a împedeca ca Dr. Rațiu să ajungă mai repede proprietar.

După cum aflăm însă, »națiunea« ține se-și spună cuvântul și relativ la atitudinea „Tribunei noue“, cum i-se zice pretutindeni, și se exprimă în cifre: Până în săptămâna trecută abonenții „Tribunei“ nu trecuseră încă nici cifra de 900, pe când sub »triumviratul odios« „Tribuna“ se scotea în de aproape 3 ori atâtea exemplare.

Sântem însă siguri că „Tribuna“ va desminți și această știre.

Dar' când s'ar ști toate lucrurile, cum în adevăr s'au petrecut și cum nu se știu încă, deoarece-ce singur dl Dr. Rațiu a vorbit până acum, care ar »verdictul națiunii«? El ar fi de sigur și mai aspru.

„Un partid nou?“ Dl Severin Acsente susține în Gazeta Transilvanie că cei dela »conventiculul« dela Brașov ar fi intenționat formarea unui — »partid«! Resoluțiile dela Brașov sânt însă cunoscute azi, și ele spun, nu autentic decât ori cine, că *nu a fost nu este vorba de abandonarea partidului și programului național!*